

Van vele markten thuis

DOOR LIES VAN RIJSEN

Bij de verzekeraars leerde hij het vak, bij de pensioenfondsen past hij het nog steeds toe. Financial Investigator sprak met Wim van Zelst, Beleidsjurist bij PGGM.

Ik was gunstig jarig, bleef niet zitten en haalde op mijn zestiende het diploma HBS-B. Nu zou je zeggen 'natuur en techniek'. Ik wist nog niet wat ik wilde studeren en besloot eerst twee jaar aan het werk te gaan. Iets met wiskunde. Ik kwam in een rekengroep bij de collectieve pensioenen van Nationale Nederlanden Levensverzekeringmaatschappij. Dat was in 1969. 's Avonds deed ik daarbij nog een jaar MO-Nederlands. Dat is mijn spagaatje: mijn aanleg voor exacte vakken maar ook voor talen. Een vriend en ik begonnen als eenentwintigjarigen in Rotterdam aan een cursus Servo-Kroatisch bij de Volksuniversiteit. We continueerden dat vier jaar, leerden ook het Cyrillische alfabet. Onze reizen gingen regelmatig naar Joegoslavië, we spraken de taal heel redelijk. Dat kwam ook door onze leuke leraren. Mijn vriend trouwde later met haar zus. Onder president Tito was Joegoslavië nog een vrolijke wereld. Toen ik eens terugkwam bij vrienden met wie het contact aanvankelijk verwaterd was, keken ze ervan op dat ik de taal nog kende. Daarbij had de oorlog, die daar in de jaren tachtig uitbrak, geholpen. Elke avond hoorde je commentaren in die taal op het journaal. Met die oorlog is alles daar spaak gaan lopen.

Na mijn twee jaar als rekenaar bij Nationale Nederlanden vertrok ik om alsnog te gaan studeren: rechten. Ik moest alleen mijn scriptie nog maar schrijven toen ik een advertentie van Nationale Nederlanden zag. Ze zochten een jonge jurist voor de pensioenverzekeringen. Geheel tegen hun gangbare beleid in kon ik terugkeren. In de avonduren schreef ik mijn scriptie, ik studeerde af in 1977. Van 1976 tot 1980 heb ik pensioencontracten en pensioenreglementen zitten maken en verhuisde toen naar de stafafdeling. In die tijd werd het circuit van waardeoverdrachten opgericht, een wettelijk recht daarop was er nog niet. Bedrijfstakingpensioenfondsen kregen later hun eigen circuit maar verzekeraars en ondernemingspensioenfondsen zijn ermee begonnen, onder sterke regie vanuit het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO), de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF) en het Verbond van Verzekeraars.

Vanwege mijn ervaring als rekenaar kwam werk voor dat circuit ook bij mij terecht. Echt een technische exercitie. Ik had intussen ook mijn diploma Techniek Levensverzekeringen gehaald en verstond de actuarissentaal tijdens die overleggen. Ik was daardoor in staat een meerpartijencontract te maken. Op een goed moment waren daar 300 partijen bij aangesloten. Kennelijk zat het goed in elkaar want er is nooit een procedure over gevoerd. Mijn tweede periode bij Nationale-Nederlanden, als jurist, heeft tien-en-een-half jaar geduurd. Dat circuit van waardeoverdracht had mij bij de bedrijfsleiding in beeld gebracht. Een van de directieleden zat ook in het bestuur van VNO en in de commissie Pensioenbeleid van de Raad van Centrale ondernemingsorganisaties. Voor een vacature voor een secretaris deden ze een beroep op Nationale Nederlanden en vroegen mij.

In de VNO-omgeving moest ik beleidsmatig gaan denken. Ik kreeg er inzichten in bestuurlijke processen en leerde er beleidsmatig denken over pensioenen.

WIM VAN ZELST

Ik bleef ruim acht jaar in de Haagse hitte van het VNO. Iedere dag kon de boel daar in de hens staan, met journalisten aan je bureau en cameraploegen voor je deur. De werkelijkheid was dat brandende kwesties vaak na twee jaar nog niets dichters bij een oplossing waren. Haagse ontwikkelingen gaan langzaam.

Als secretaris Pensioenzaken bij VNO had je in die tijd een dubbelfunctie, je was ook secretaris bij OPF. Vanuit mijn VNO-functie was ik verder enige jaren voorzitter van het Fonds Voorheffing Pensioenverzekeringen, wat later Fonds Voortzetting Pensioenopbouw is gaan heten. Daarin zat een paar miljard. Uit de zoveel honderd miljoen aan rentebaten kon de pensioenopbouw van werklozen worden voortgezet. Vanuit diezelfde VNO-functie was ik ook beëdigd lid van de Verzekeringskamer, die (eerst nog geprivatiseerd als 'Pensioen- en Verzekeringskamer') later opging in DNB. De toenmalige Pensioen- en spaarfondsenwet schreef voor, dat voor pensioenadvisering de Verzekeringskamer werd uitgebreid met deskundigen op sociaaleconomisch terrein.

Nu verzorgt SPO dat, maar in die tijd had OPF zijn eigen cursus om bestuurders op te leiden in de pensioenen. Jaren achtereenvolgens leverden wij vier keer per jaar 25 nieuw opgeleide bestuursleden af. Ook ik mocht daar lesgeven. Er waren toen maar weinig pensioenjuristen en de meeste zaten bij verzekeraars. Je kan veel kritiek op verzekeraars hebben – heb ik ook – maar het pensioenvak leer je daar wel. In de jaren zeventig voerden ze beschikbare premiereregelingen, middelloonregelingen, eindloonregelingen en levensjarenregelingen uit. Voor mijn ambachtelijke vorming, zowel technisch-rekenkundig als juridisch, was dat uitstekend. Contracten in elkaar zetten, is ambachtelijk werk. Je leert er allerlei technische zaken doorgronden. In de VNO-omgeving moest ik beleidsmatig gaan denken. Ik kreeg er inzichten in bestuurlijke processen en leerde er beleidsmatig denken over pensioenen. In gesprekken met de vakbeweging bijvoorbeeld over pensioenopbouw bij ouderschapsverlof. Moest dat er komen? Voor wie was het belangrijk? De juridische uitwerking in regeltjes is secundair in zulke processen. Aanvankelijk behandelde ik de meer technische vraagstukken en een collega de meer beleidsmatige. Hij werd op zeker moment voorzitter van de Pensioencommissie. In 1994 kwam er een technische werkgroep van de Stichting van de Arbeid voor advies over de wettelijke rekenregels bij waardeoverdracht voor het Besluit. Daarvan werd ik voorzitter.

Na acht jaar VNO en Haagse hitte vond ik het tijd voor een adviserende rol bij een groot pensioenlichaam. Ik meldde me bij PGGM. Mijn blik is hier altijd ook gericht gebleven op Den Haag. Door mijn Haagse ervaring kon ik vanaf dag één de afdeling Public Affairs ondersteunen bij de lobby richting Den Haag en Brussel. Ik wist waar de

Ik bleef ruim acht jaar in de Haagse hitte van het VNO. Iedere dag kon de boel daar in de hens staan, met journalisten aan je bureau en cameraploegen voor je deur.

CV

1995-heden	Beleidsjurist PGGM
1987-1995	Secretaris pensioenzaken Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO, nu VNO-NCW), vanuit die hoedanigheid tevens: <ul style="list-style-type: none">• Secretaris Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen• Werkgeversvoorzitter Commissie Pensioenen Stichting van de Arbeid• Werkgeversvoorzitter SER-Commissie Verplichtstelling bedrijfstakpensioenfondsen• Werkgeversvoorzitter SER-Commissie Verplichtstelling beroepspensioenfondsen• Lid Pensioenraad (orgaan toenmalige Pensioen- & Verzekeringskamer)• Werkgeversvoorzitter Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (later Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering)
1980-1987	Stafjurist Nationale-Nederlanden Levensverzekeringmaatschappij
1976-1980	Pensioenjurist Nationale-Nederlanden (Leven-Collectief)
1969-1971	Actuarieel rekenaar Nationale-Nederlanden (Leven-Collectief)

Nevenactiviteiten

- Lid Commissie Pensioenfondsbestuur Pensioenfederatie (2014-heden)
- Voorzitter Werkgroep Verkenning Herschikking Code Pensioenfondsen (2017-heden)
- Docent VU Law Academy, opleiding CPL (1996-2012)
- Docent Stichting Pensioenopleidingen (SPO), leergang Adviseur Collectieve Pensioenen (1994-2012)
- Docent SPO, cursussen voor besturen en deelnemersraden pensioenfondsen (1998-2010)

Afbeelding: Woordwolk.nl

gevoeligheden lagen en kon ook richting helpen geven aan het door PGGM te voeren beleid. Voorbeelden hiervan zijn de advisering over het oprichten van een PPI en een APF.

Ik naderde de 66 en kon met pensioen, maar mijn leidinggevende zei: 'Wij doen niet alleen jou een lol, we vinden het zelf ook nog wel plezierig als we je kunnen bellen als er wat is.' Ik ga hier door als adviseur, parttime. Mijn aandachtsgebied vang je onder 'marktordening en mededinging'. Het draait om randvoorwaarden voor de taakafbakening, vrijwillige voorzieningen, nevenactiviteiten, fusies tussen pensioenfondsen, aansluitingsbeleid, de verplichtstellingsdiscussie, PPI, APF, PEPP, de IORP-II-richtlijn en meer.

Het voortbestaan van ons stelsel van verplichte deelneming is een groot goed. Bijzonder hoe sociale partners er altijd weer in geslaagd zijn dit mooie stelsel in stand te houden. Ik ben ermee groot geworden dat denken in pensioenpotten verwerpelijk is. Maar overzie ik de internationale context, dan denk ik dat we wel naar zoiets toe moeten. Al is het maar omdat juist multinationals zoals Unilever en Shell, niet alleen een voorbeeldfunctie hebben gehad maar zich ook voorbeeldig gedragen als het gaat om

Ik ben ermee groot geworden dat denken in pensioenpotten verwerpelijk is. Maar overzie ik de internationale context, dan denk ik dat we wel naar zoiets toe moeten.

Ik geloof nog steeds in solidariteit tussen jong en oud, ziek en gezond, man en vrouw, mensen met en zonder kinderen.

zorg voor het pensioen voor hun mensen. Gelet op hun internationale context moeten zij zorgen dat ze ook in het buitenland begrepen worden. DC ligt dan voor de hand. De rest van het bedrijfsleven volgt uiteindelijk toch vaak de multinationals. Verder zitten we met een dynamische arbeidsmarkt waarin mensen hun pensioen moeten kunnen meenemen. Ook communicatief zijn potten sterker dan een DB-systeem. Maar het moet niet ten koste gaan van de vele vormen van solidariteit die binnen fondsen kunnen worden georganiseerd. Ik geloof nog steeds in solidariteit tussen jong en oud, ziek en gezond, man en vrouw, mensen met en zonder kinderen. Die kinderen moeten immers ook een volgende generatie verzorgen.

Ik krijg nu meer vrije tijd. Kiezen tussen mijn vele interesses is moeilijk. Reizen is geen passie. Ik tob wel eens over het gemak waarmee mensen het vliegtuig pakken. Voor de CO₂-uitstoot van een retourtje Bali kan de hele bevolking van een klein provinciestadje met de auto naar Duitsland op vakantie. Maar Nederlandse geschiedenis, de 16e en 17e eeuw, de wordingstijd van Nederland, interesseren me zeer. Ik kon mijn geluk niet op toen ik deze zomer, tijdens een boottocht van Gent naar Lokeren op een replica van een achttiende-eeuwse trekschuit, in gesprek raakte met een oud-stadsarchivaris van Gent. Hij was gepromoveerd op de opkomst van het protestantisme in de zuidelijke Nederlanden. Ik kon hem ook het nodige vertellen, over de regenten versus de Oranjes, de stille controverses die later culmineerde in de tegenstelling tussen Patriotten en Prinsgezinden. Maar ook bouwstijlen, kalligrafie en oude muziek boeien me. Een cursus timmeren, metselen of zilversmeden. Ook aantrekkelijk! En begin september zijn wij grootouders geworden. Een enorm leuke disruptie! «

Werken bij een verzekeraar is een goede leerschool;

Vaak volgt de rest van het bedrijfsleven de multinationals;

Solidariteit, ik blijf erin geloven;

DC heeft de toekomst;

Fulmineer je tegen auto's, koop dan ook geen retourtje Bali.